Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Hollidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniške in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXIII. Cena lista je $6.00 Entered as second-class matter January 28, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., petek, 25. aprila (April 25), 1930. Subscription $6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 98

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Indijska revolta narašča; nadaljnih 40 ubitih

Vojaške krogle iz strojnic kosile množico; izbruh na severnozapadni meji. Gandhi nemoteno hodi od vasi do vasi in pridiguje pasivni odpor

London, 24. apr. — "The Daily Mail" je danes prejela brzojavno vest iz Lahora, da je bilo včeraj 40 Indijcev ubitih v krvavih konfliktih z vojaštvom in policijo v raznih krajih Indije.

Največji konflikt je bil v Pešavarju, na skrajnem severozapadnem koncu Indije, ob meji Afghanistana, kjer je bil doslej mir. Vojaške čete iz rodu Gurkov, ki so v službi Anglije, so streljale iz strojnic v množico razpaljenih nacionalistov in dvajset je obležalo mrtvih. Nacionalisti so prej napadli vojaštvo s kamenjem in ubili dva angleška vojaka, ki sta bila v avtu. Rebeli so polili avto s petrolejem in ga zažgali, da je zgorelo z vojakoma vred. Dalje so ubili domačega policista in ga razsekali s sekiricami na kose. Britske in domače (gurške) čete zdaj kontrolirajo Pešavar.

Kalkuta, Indija, 24. apr. — Pasivna revolta, katero vodi "svetnik" Gandhi, postaja z vsakim dnevom bolj krvava—kljub Gandhijevim milim prošnjam na ljudstvo, naj ne preliva krvi, temveč naj pusti prelivati svojo, če je treba. Gandhi, ki hodi od vasi do vasi v južnem delu Indije in pridiguje svoj evangelij pasivne nepokorščine, ima še vedno mir od oblasti.

Danes poročajo, da je bilo dvanajst mož ubitih v spopadu med vojaštvom in teroristi v čeljici Čitagonga, kjer je bil zadnji teden izvršen napad na policijski arzenal in telefonično postajo. Indijski teroristi, ki so se dobro oborožili s policijskimi puškami in naboji, so se postavili v bran vojaštvu.

Včeraj so bili novi izgredi v Kalkuti, ko so nacionalisti vodili demonstracije pred zapori, kjer so zaprti solni rebeli stopili v gladovni štrajk.

Izgredi so bili tudi v Hovrahu, kjer je bilo 30 oseb aretiranih.

V Kalkuti je policija udrla v prostore časopisa, ki se imenuje "Svoboda." Urednik in glavni tiskar sta bila aretirana.

Dill se bori proti monopolu radia

Washington, D. C. — Senator Dill iz države Washington se je pridružil neodvisnim tovarnarjem radioaparatov, ki se bojujejo proti reorganizaciji radiotrusta, ki jo je začel Owen D. Young. Dill je dejal, da šest miljardna dolarska kombinacija, General Electric, Westinghouse, Radiokorporacija in nekatere druge, so stopile v stike z Mednarodno banko v Bazlu, Švica, da dobe monopol nad izdelovanjem radioaparatov tudi v Evropi.

Glasilo zamorske organizacije hvali komuniste

Baltimore, Md. — Na izjavo nekega voditelja protestantov, v kateri je obsojal člane komunistične stranke, je odgovoril urednik lista "Afro-American," ki je glasilo zamorske organizacije. Urednik pravi, da se ni nobena cerkvena organizacija odprto izrekla, da priznava enakopravnost plemen, dočim je v vodstvu komunistične stranke več zamorcev, katerih nikdo ne zaničuje radi plemenske razlike.

Prohibicija ogroža armado, pravi general

Washington, D. C. — Major-general Clarence R. Edwards je izjavil v sredo, ko je pričal pred kongresnim odsekom, da prohibični zakon postavlja ameriško armado v nevarnost razkroja discipline. Vojaki se ne ozirajo na suhaški zakon in ga kršijo, kjer le morejo.

Policija napadla zamorce

Pretepala je delavce in aretirala nad dvajset oseb

Memphis, Tenn. — (F. P.) — Na dvesto zamorskih delavcev, ki so se zbrali pred tovarno Murray Wood Products Co., da protestirajo proti brutalnostim kompanijskih detektivov in priganjaštvu, je navalila močna četa policije in pričela mahati s količki po glavah ali kamor je že padlo. Več zamorcev je bilo tako pretepenih, da so morali iskati zdravniške pomoči v bolnišnici. Policija je pretepala nekatere delavce še potem, ko so ležali v nezavesti na tleh. Nad dvajset je bilo aretiranih in pozneje obsojenih v zapor na obtožbo nespodobnega obnašanja.

Murray Wood Products Co., ki izdeluje avtna ogrodja, ne verjame v visoke mezde. Delavcem plačuje od 20 do 25 centov na uro, delavkam pa še manj. Pred nekaj meseci je začela uposlevati delavke, ki morajo opravljati moška dela, zakar jim plača $1.-25c za deset ur dela na dan in bonus. Bonus v najboljšem slučaju prinese delavki dva dolarja na teden.

V "dobrih" časih družba uposluje okrog tisoč delavcev, toda sedaj jih dela v njeni tovarni okrog petsto. Družba je preselila svoje podjetje iz vzhodnih v južne države pred enim letom, ker je vedela, da je v tem kraju veliko "cenenega in potrpežljivega" delavskega materiala na razpolago.

Kot kažejo dogodki, ki so se pripetili v zadnjem času, bo potrpežljivosti kmalu konec, ako bo družba nadaljevala z brutalno taktiko, ki jo je začela proti zamorskim delavcem in delavkam.

Stavbni delavci izvojevali poldnevnik

Pogodba je veljavna za eno leto. Mezda ostane stara

Philadelphia, Pa. — (F. P.) — Tesarska unija, ki šteje sedem tisoč članov, zaznamuje velik napredek, ko je te dni podpisala pogodbo s podjetniki, ki določa pet dni dela v tednu. Pogajanja med zastopniki unije in podjetniki so se vršila več tednov. Nekaj časa je izgledalo, da bodo pogajanja končala s fiaskom, ker so se podjetniki trdovratno upirali zahtevam unije.

Stavbinske unije so se morale od l. 1920. silno boriti proti openšaparjem, ki so uvedli kampanjo proti organiziranim delavcem. Le previdnosti unijskih uradnikov, ki so vodili sistematičen boj proti nakani openšaparjev, se je zahvaliti, da ni bila unija zdrobljena. Pogodba, ki je bila sklenjena, pomeni veliko pridobitev za tesarske delavce.

Delavska unija protestira proti Parkerju

Asheville, N. C. — Voditelji centralne delavske unije so na svojem zborovanju sprejeli resolucijo, v kateri protestirajo proti imenovanju sodnika Parkerja članom zveznega vrhovnega sodišča. Protest je bil poslan na glavni stan Ameriške delavske federacije v Washington in bo predložen senatnemu justičnemu pododseku.

Najnovejše: zložljivo letalo

Buenos Aires, Arg., 24. apr. —Neznani amaterski letalec je včeraj presenetil celo mesto, ko je nenadoma priletel v majhnem letalu na sredo glavnega trga in tam pristal brez vsake nezgode, dasi je trg prepregen z žicami. Nato je sprožil mehanizem in krila so se povila. Poklical je avtotruk in odpeljal svojo iznajdbo domov.

Ford odslovi vsakega delavca, ki pije

Detroit, Mich. — Fordova kompanija bo odslovila vsakega delavca, ki bo zasačen pri opojni pijači ali ki bo smrdel po alkoholu, ko pride na delo. Tako je izjavil v sredo Harry W. Bennett, šef Fordove privatne policije. Fordova kompanija bo v ta namen kooperirala s policijo v predmestju Dearbornu, kjer so Fordove glavne avtomobilske tovarne.

Duhovnik postavlja ljubezen nad cerkev

Episkopalski župnik, ki je vzel katoličanko za ženo, se zagovarja pred cerkvenim sodiščem

Lexington, Ky. —V sredo je bila otvorjena razprava pred sodno stolico episkopalske cerkve proti župniku Juliusu A. Velascu, ki je na temelju obtožnice prelomil postave svoje cerkve s tem, da ni izpolnil obljube, katero je dal svojemu škofu, da se odpove duhovništvu, ako vzame katoliško dekle za svojo ženo. Velasco se je poročil v zadnjem januarju z miss Catherino Rogers iz Baltimora, ki je po veri katoličanka — in poroko je izvršil katoliški duhoven, father Michael O'Ryan v svoji cerkvi v Ellicott Cityju, Md. Po poroki je pa nadaljeval svojo duhovniško službo ne zmeneč se za svojo obvezo.

Župnik Velasco je dejal pri razpravi, da on postavlja ljubezen nad vsako cerkveno postavo in se ne ozira na cerkvene meje.

"Jaz je nisem vzel za ženo radi tega, ker je rimska katoličanka, pač pa radi tega, ker jo ljubim in kljub temu, da je katoličanka," je izjavil župnik na veliko presenečenje njegovih cerkvenih sodnikov. Cele dve uri je govoril. Rekel je, da je podpisal obvezo pod pritiskom in zato jo smatra neveljavno in sramotno. Dalje je rekel, da obstoji med njim in njegovo mlado ženo druga obveza. Ta je, da se odpove duhovniški službi, če bo žena zahtevala, da vzgaja svoje otroke, ako bo kateri, v katoliški veri. Katoliški duhoven ju je poročil s pogojem (to je kanon ali zakon katoliške cerkve), da otroci morajo priti v katoliško cerkev. On je sicer proti temu, toda z ženo se ne bo prepiral radi tega.

Nenavaden proces je vzbudil veliko zanimanje tudi v necerkvenih krogih in navzoča je velika četa reporterjev. Župnikova žena, zelo lepa blondinka, je tudi navzoča in pazno sledi argumentom.

Dva zamorca linčana

Walhalla, S. C. — V sredo je drhal iztrgala iz šerifovih rok 50-letnega zamorca Allena Greena, ga odvlekla iz ječe, obesila na prvo drevo in preluknjala njegovo telo s stoterimi kroglami. Green je bil obtožen poskušanega posilstva neke belokožne žene.

Gunnison, Miss. — Dave Harris, 35-letni zamorec, je bil v sredo linčan na bregu reke Mississippi. Privezali so ga k drevesu in ustrelili. Obtožen je bil umora nekega farmarskega mladeniča.

Morgan si je nabavil razkošno jahto

New York. — Brezposelni delavci v tem mestu, ki ne vedo, kje naj dobe denar, da si kupijo borno kosilce, bodo nedvomno z zanimanjem čitali vest o novi razkošni jahti, ki si jo je nabavil J. P. Morgan, finančni kralj Wall Streeta. Jahta je stala dva in pol milijona dolarjev in se ji ne more kar se tiče opreme primerjati nobena druga.

RUDARJI SO SE PRIČELI PUNTATI

Štiritisoč rudarjev zastavkalo v Kentuckyju

Washington, D. C. — (F. P.) — V distriktih Madisonville in Providence v zapadnem delu države Kentucky je nad štiritisoč rudarjev odšlo na stavko radi nizke mezde, kot se glasi poročilo dveh agentov zveznega delavskega departmenta, ki sta bila poslana tja, da posredujeta v pogajanjih za poravnavo štrajka. Pisma, ki jih je prejel delavski department od rudarjev in njihovih žen, pripovedujejo, da je najvišja rudarska mezda $3.60 na dan in najnižja $1.80. Delo je nestalno in večina rovov obratuje dva ali tri dni v tednu.

Stavkarji zahtevajo mezdno lestvico iz l. 1919, ki je bila od $5 do $6 na dan. Kolikor je doslej znano ni poslala nobena rudarska unija svojih organizatorjev na to premogovno polje. Stavkarje vodi W. D. Duncan, predsednik rudarskega distrikta št. 23, ki je pred leti igral važno vlogo v rudarski uniji.

Zvezni uradniki nimajo upanja za mirno poravnavo stavke, kajti premogovniki v omenjenih distriktih morajo konkurirati z neunijskimi distrikti v drugih delih države, ki znižujejo mezde rudarjem in cene premogu, da se tako vzdržujejo na površju. Dokler ne bo država sporazumno s kongresom podvzela odločne kontrole pri regulaciji cen premogu, bodo operatorji nadaljevali s svojo taktiko konkurence. Razmere na premogovnem polju v državi Kentucky se danes take, da ne more nihče pričakovati na ustanovitev močne rudarske unije in so rudarji izpostavljeni izkoriščanju in mizeriji, ki že danes prevladuje v njihovih družinah.

Domač drobiž

Iz Glencoeja, O.: Dve mali slovenski deklici, obe članici mladinskega oddelka SNPJ pri društvu št. 54 in sestrici, sta bili 20. t. m. povoženi od vlaka in na mestu mrtvi. Hodili sta po progi in ko sta se hoteli ogniti enemu vlaku, sta skočili pred drugega. Bili sta Anne in Rose Meze, prva stara sedem in druga 10 let.

Iz Lawrenca, Pa.: Umrl je Luka Čop za pljučnico, član SNPJ okrog 22 let. Star je bil 58 let in zapušča v Ameriki sina, v starem kraju pa ženo, dva druga sinova in hčer.

Iz Clevelanda: Umrli so: Ana Jarc, roj. Slana, soproga krojača Andreja Jarca. Stara je bila 44 let in doma iz Velike Loke pri Višnji gori. — Jos. Marinčič, star 55 let in doma iz Škocijana. V Ameriki je bil 30 let in tu zapušča ženo in sina.

Iz New Yorka: Zadnjo soboto se je v Ridgewoodu, N. Y., ubil rojak John Holešek. V temi je padel po stopnicah in si razbil lobanjo. Star je bil 50 let in zapušča vdovo in tri otroke.

Iz Chicaga: Br. Louis Mahkovetz iz Carlinvilla, Ill., in Martin ter Elizabeth Kolenc iz Gillespieja, Ill., so 23. t. m. obiskali gl. urad SNPJ.

Nova socialistična zmaga

Iola, Wis. — To mesto se je pridružilo Milwaukeeju in Beaver Damu, ko je izvolilo socialista R. I. Andersona županom. V svoji kampanji se je Anderson boril za ustanovitev mestne elektrarne, da tako prepreči navijanje cen privatni družbi, ki ima z mestom pogodbo za dobavljanje elektrike.

Zborovanje železničarjev

Calgary, Kanada. — Letna konvencija bratovščine železniških kurjačev bo otvorjena v tem mestu 2. julija.

Američani imajo manj denarja

Washington, D. C. — Zakladniški urad poroča, da je bilo $110,000,000 več gotovine v Združenih državah 31. marca kakor pred enim letom, toda posamezniki imajo $179,000,000 manj. Dne 31. marca t. l. je obtok denarja znašal $37.64 na prebivalca, to je $2.11 manj kakor pred enim letom. Redukcija izvira iz bizniške depresije, odkar je prišel polom na borzah zadnjo jesen.

Sodišče protekti-ra bogato družbo

Odločilo je v prilog privatne zavarovalne kompanije

Lansing, Mich. — (F. P.) — Vrhovno sodišče države Michigan se je z odlokom v odškodninski zadevi pridružilo ostalim reakcionarnim justičnim institucijam, kar je izzvalo nejevoljo državnega komisarja v departmentu za delo in industrijo, ki zahteva ponovno zaslišanje o stvari.

Šlo se je za tožbo, ki je bila vložena proti Aetna Life Insurance Co., ker je odklonila plačitev dvojne odškodnine za poškodbo očesa nekemu dečku, ki je bil nelegalno uposlen. John Van Sweden je bil uposlen v neki tovarni pohištva in se je pri delu poškodoval. Nižje sodišče je določilo, da mora zavarovalna družba plačati dvojno odškodnino, ker je bil deček uposlen v tovarni brez zadevnega dovoljenja. Kompanija je proti odloku vložila priziv na državno vrhovno sodišče, ki je razveljavilo odlok nižjega sodišča.

Komisar Brock je mnenja, da je odlok vrhovnega sodišča udarec zakonu, ki prepoveduje uposlitev mladih delavcev in postava proti otroškemu delu bo ostala neučinkovita, ako bodo sodišča sledila precedentu, ki je bil napravljen v tem slučaju.

Protidelavska zakonodaja v puritanski državi

Postavodajalci se izrekli v prilog interesom delodajalcev

Boston, Mass. — (F. P.) — Delavci v državi Massachusetts ne smejo zastavkati v dosego unijske delavnice. Predloga, ki je bila predložena v legislaturi in je uključevala določbe za legaliziranje take stavke, je bila poražena v senatu z 21 proti 7 glasovom.

Organizirani razvaževalci mleka so bili pred par leti obsojeni na plačitev težke denarne globe družbi, ki je odklonila podpis pogodbe z unijo, "ker je bila oškodovana pri njenem businessu." Razvažalci so zastavkali, ker jih je družba silila, da bi delali z neunijskimi delavci. Predloga, ki je dovoljevala take stavke, je bila sprejeta v nižji zbornici legislature, toda v senatu, v katerem prevladujejo nazadnjaki, je bila poražena.

Francozinja se razstrelila z granato

Pariz, 24. apr. — Nova metoda samomora za žensko je bila izvedena včeraj, ko je mlado dekle Rosalie Pasko v Laonu s kladivom detoniralo topovsko granato, katero je našla na polju, kjer je ležala od vojne. Granata je eksplodirala in raznesla deklico na drobne kosce. Deklica je bila že dalj časa obupana radi ljubavne afere.

Delavska zakonodaja v državi New York

Albany, N. Y. — V državni legislaturi je bil predložen zakonski osnutek, ki določa 44 ur dela v tednu za ženske in otroke, ki so uposleni v industrijah.

V pogoreli jetnišnici grozi vstaja jetnikov

Preiskava je odkrila, da bi bilo 318 jetnikov lahko rešenih smrti. Jetničar odlaga krivdo na državo

Columbus, O.—V sredo je izbruhnil upor med jetniki v tukajšnji državni jetnišnici, ki je deloma pogorela zadnji ponedeljek zvečer in v ognju je našlo smrt 318 jetnikov. Možje, ki so bili poslani na delo v skladišču premoga, so med silnim godrnjanjem in kletvicami odpovedali delo in šele prihod vojaške straže z orožjem v rokah jih je pomiril.

Preiskava o katastrofi je drugi dan odkrila, da bi bili vsi jetniki lahko rešeni smrti, če bi bil jetničar velel pravočasno odkleniti celice. "Smrt 318 mož (eden je umrl za opeklinami) je bila absolutno brez potrebe," je izjavil A. F. Nice, načelnik požarne brambe, na svedočnem stolu.

To izjavo je indirektno podprl tudi jetničar Thomas, ki je priznal, da ni bilo v ječi nikdar nobenih priprav ali vaj za slučaj ognja! Thomas je dejal, da v jetnišnici ni bilo nobenih gasilnih naprav iz razloga, ker je smatral, da gasilci lahko pridejo iz mesta v dveh minutah!

Glavno odgovornost za krivdo polagajo na jetničarja Thomasa, ta pa odriva krivdo na državo, ki se ni brigala za stanje jetnišnice in jo nabasala s trikrat večjim številom jetnikov kot je bilo prostora za nje.

V sredo je prišla velika armada sorodnikov po trupla jetnikov, ki leže v improviziranj mrtvašnici v zaporih. Bil je dramatičen moment, ko so žene, matere, očetje, bratje, sestre in otroci nesrečnikov korakali v mrtvašnico, da poiščejo svojce. Nekateri so imeli solzne oči, drugi pa niso kazali posebne žalosti ali brige.

Protiunijska tvrdka zapria tovarno

Philadelphia, Pa. — Bebber Luggage Co., ki je vodila boje proti poskusom unijskih organizatorjev, ki so skušali unijonizirati njene delavce, je te dni bankrotirala. Izguba, ki jo je družba napravila, se ceni na sto tisoč dolarjev. Prizadetih je nad petsto delavcev, ki so izgubili delo.

International Pocketbook Workers unija je pred dvema letoma podvzela militantno stavko proti omenjeni kompaniji. Družba je potem obljubila, da bo podpisala pogodbo z unijo, a je svojo obljubo prelomila. Unija je poznoje pričela z agitacijo za bojkotiranje izdelkov te družbe in pri tem delu je bila precej uspešna.

Nadaljna omejitev naseljevanja iz Mehike

Washington, D. C. — Senator Harris iz države Georgia je predložil amendment k predloženi predlogi za omejitev naseljevanja iz Mehike. Predloga določuje letno kvoto osedmdeset tisoč, Harrisov amendment pa znižuje to število za polovico. Predloga za restrikcijo naseljevanja iz Mehike v Združene države bo najbrž sprejeta.

Unijsko delavstvo bojkotira verižne prodajalne

New Orleans, La. — Centralni strokovni in delavski svet je te dni razposlal na vse unije poziv, naj bojkotirajo Piggly Wiggly in Atlantic & Pacific prodajalne radi sovražnega stališča, ki ga te družbe zavzemajo napram unijskim delavcem.

Stavka stavbinskih delavcev

Quincy, Ill. — Vse stavbinske unije, ki so pridružene Ameriški delavski federaciji, so zastavkale. Unije zahtevajo petdnevnik in mezdo, ki jo prejemajo za pet in pol dneva dela na teden.

Fordovo kraljestvo dviga glavo

Finančno poročilo izkazuje več kot osemdeset milijonov dolarjev profita v prejšnjem letu

Detroit, Mich. — (F. P.) — Kljub depresiji, ki je zadela avtno industrijo, je Ford Co. napravila velik dobiček v prejšnjem letu. Čisti profit znaša $82,230,650. Ta velikanski profit je bil izprešan iz delavcev, ki garajo v Fordovih tovarnah. Priganjaštvo v Fordovi tovarni v River Rougeju je postalo že notorično in delavci bi sploh ne iskali dela tam, ako bi jih v to ne silile razmere. Industrijska depresija sili delavce, da oblegajo Fordovo tovarno. Le tisti delavci, ki niso še nikdar delali pri Fordu, imajo dobro besedo za Henryja.

Fordova kompanija ima poseben sistem pri znižavanju mezd. Delavce, ki prejemajo nekoliko višje mezde od svojih tovarišev, premešča v druge departmente, nakar sledi znižanje. Ako se oglaša nezadovoljnost nad takim postopanjem, jo kmalu ukroti pogled na tisoče brezposelnih delavcev, ki vsako jutro oblegajo Fordovo tovarno.

Ford je pričel oddajati nekatera dela v izvršitev drugim družbam. To je rezultiralo v nadaljnem odpuščanju delavcev. To je sistem, ki je v glavnem odgovoren za kupičenja bogastva avtnemu magnatu.

Konstrukcija velike jeklarne v Rusiji

Clevelandska tvrdka bo poslala v Sovjetsko unijo inženirje, ki bodo predložili načrte

Washington, D. C. — (F. P.) Arthur G. McKee & Co. iz Clevelanda je podpisala pogodbo s sovjetsko vlado, da bo nudila tehnično pomoč pri konstrukciji največje jeklarne v Evropi. Sovjetska vlada bo zgradila jeklarno v magnitorskem distriktu v južnem Uralu. Letna produkcija jeklarne bo dva milijona ton jekla. Stroški konstrukcije, ki uključuje tudi zgradbo hiš za deset tisoč delavskih družin, železniške proge in elektrarne, so preračunani na $350,000,000. Tako poroča revija "Economic Review of Soviet Union".

Sedaj je zaposlenih pri preliminarnih konstrukcijskih delih nad pet tisoč delavcev. Clevelandska tvrdka bo kmalu končala načrte, ki bodo potem predloženi sovjetski vladi. Trideset ameriških inženirjev bo v mesecu juniju odpotovalo v Rusijo, da nadzorujejo dela, ki morajo biti v smislu pogodbe končana do l. 1933.

Vozniki taksijev zahtevajo višjo mezdo

San Francisco, Cal. — Unijski vozniki taksijev so prišli na dan z zahtevo, da se jim zviša mezda za pet odstotkov in skrajša delovnik na devet ur na dan. Zadeva je bila izročena posebnemu arbitražnemu odboru v poravnavo.

Nov predsednik rudarske unije v Ohiu

Cambridge, O. — Frank J. Bender, bivši tajnik rudarskega poddistrikta, je bil izvoljen za predsednika rudarske unije v Ohiu, ki je pridružena reorganizirani United Mine Workers uniji.

Nogavičarji zastavkali

Philadelphia, Pa. — Tristo delavcev pri Tulip Hosiery Co. je prošli teden odšlo na stavko, ker jim je družba znižala mezde za pet odstotkov. To je bilo že drugo znižanje mezde v zadnjih treh mesecih.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naročnina: za Združene države (izven Chicaga) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi se ne vračajo.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts will not be returned.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:
PROSVETA
2657-59 South Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Težave demokracije

Demokracija je vlada ljudstva z glasovnico. Ljudska vlada je v teoriji lepa reč. V praksi ni tako lepa. V praksi se je pokazalo povsod, da navadno pridejo v vlado oni ljudje, ki so gospodarsko najmočnejši, dasi so po številu najslabejši. Demokracija je teoretično vlada številčne večine, če se vzame ljudstvo v splošnem, v praksi pa je navadno tako, da velik del ljudstva ne izvršuje svojih pravic glasovanja ali pa pride v razmere, da jih ne more izvrševati — vsled česar se ustvarjajo umetne večine, ki so dejanske manjšine.

Iz teh dejstev izvirajo zadnje čase napadi na demokracijo. Pravijo, da je demokracija le orodje v rokah političnih sleparjev in demagogov, ki goje korupcijo. Povojni diktatorji v raznih deželah upravičujejo svoje puče s tega stališča. Mussolini pravi, da je demokracija humbug, ker ljudstvo kot celota ni še od daleč sposobno za samovlado. Po njegovem mnenju morajo vladati "izbrani sposobni možje." Kljub temu pa, da je Mussolini izbral sebe in svoje kimavce kot "najsposobnejše", je diktiral istemu "zabitemu ljudstvu", da je v plebiscitu potrdilo njegove izbrance. Če je demokracija humbug, so Mussolinijeve "volitve" še večji humbug. Kralj Aleksander, jugoslovanski diktator, je v tem oziru bolj pošten, ker se ne smeši s farsnimi volitvami.

Diktatura proletariata v sovjetski Rusiji je nekaj novega na svetu. Teoretično in s stališča komunistične ideologije je to vlada ruskih delavcev in revnih kmetov, faktično pa je vlada voditeljev komunistične stranke, onih voditeljev, ki so po tekočih razmerah intelektualno najmočnejši in politično najvplivnejši. Trditev, da je v ruski komunistični stranki najširša demokracije, je farbarija. V stranki odločuje najmočnejša frakcija. Včeraj je bila na krmilu Lenin-Trockijeva frakcija, danes je Stalinova, jutri bo kdove čegava. Izobražen ruski delavec in kmet imata veliko več priložnosti in ugodnosti kot pa nepismeni robotnik in mužik. Ruski kmet, ki ne zna čitati niti podpisati se, je prav toliko udeležen pri režimu kolikor je južnoafriški zamorec pri vladi v Traansvalu. In v Rusiji je še danes na milijone nepismenih!

Ali naj še pogledamo na demokracijo ameriško-latinskih republik in na kitajsko demokracijo? — Kljub temu neljubemu dejstvu, da se demokracija povsod grdo zlorablja in da so nekatere navidezno demokratične vlade žalostno skrahirale, ne smemo še zaključiti, da je popolna in idealna demokracija neizvedljiva.

Prvič moramo vedeti, da se v vseh kapitalističnih deželah, posebno pa v Ameriki, skriva pod krinko demokracije najgrša ekonomska in industrijska avtokracija. Tu tiči zloraba. Politična demokracija sama ne zadostuje več. Mora biti vsestranska: ekonomska, industrijska in socialna. Ameriški delavec ima volilno pravico, toda v njegovem osebnem interesu je vseeno, kdo je izvoljen za župana, governerja, senatorja ali prezidenta; vsi so daleč od njega in ne moreš ga prepričati, da je njegov kruh odvisen od njih. Ako pa bi delavec volil svojega fabriškega delovodjo, se bi bolj zanimal! Delovodja mu daje delo in kruh! Te demokracije v industrijah pa še ni.

Drugič si mora vsakdo zapomniti, da demokracija dozoreva z zrelostjo ljudi. Demokracija zahteva izobraženih ljudi in napredne mase. Analfabeti in tepci niso za demokracijo. (Tepci so mentalno podložni hlapci in sužnji.)

Konferenca za redukcijo bojnih mornaric je končana brez redukcije. Pogodba je v bistvu le dogovor, da se čez pet let vrši druga konferenca, na kateri bodo spet govorili o redukciji.

Pred nekaj dnevi je Rim praznoval obletnico svoje ustanovitve. Starost Rima se računa na 2683 let. To starost polagajo na pripovedko, ki je bila tudi v slovenskih šolskih knjigah, če ni še danes. Pripovedka je znana. Bog Mart je oplodil devico Silvijo in rodila sta se Romul in Rem, ki sta bila položena v leseni posodi v reko Tibero in odplaval sta po reki do kraja, kjer je danes Rim. Ko sta obtičala na suhem, ju je dojila volkulja in kasneje je skrbela za nju pastirjeva žena. Ko sta odrastla, sta na kraju njune rešitve sezidala mesto. Med zidanjem sta se pa sprla in Romul je ubil svojega brata, nakar je sam vla-

(Dalje v drugi koloni.)

Glasovi iz naselbin

Eksportski odmevi

Export, Pa. — Pred kratkem smo tukaj ustanovili dramski klub, ki se precej lepo razvija, dasiravno mu nekateri nasprotujejo; nanje se ne oziramo, temveč gremo naprej svojo pot do uspeha.

Vabim rojake iz Exporta in White Valleyja, posebno mladeniče in mladenke, da pristopijo v naš klub. V načrtu imamo, prirejati od časa do časa slovenske in tudi angleške igre. To bo pač dobro razvedrilo za nas vse, poleg tega pa tudi izobrazba. Pozivam vse člane kluba, da se prihodnje seje vsi udeleže, ker imamo rešiti nujne zadeve. Seja se vrši pri Antonu Luketiču dne 4. maja ob 2. uri popoldne. Vsak član naj pripelje enega novega člana, tako da nas bo več, kajti čim več nas bo, tem večji bo uspeh.

V 83. številki Prosvete želi dopisnik iz Exporta nekakšnega pojasnila, da komu in kaj bomo vračali. Naj mu pojasnim, da to je zadeva dramskega kluba in nikogar drugega. Mi smo uspeli brez njega. Glede zakotnih zabav vem, da njemu niso škodile; kje so bile, vedo tisti, ki so jih priredili.

Jos. Beniger, predsednik.

Bridgeportske vesti

Bridgeport, Ohio. — 19. aprila je imelo društvo SNPJ na Blainu veselico, na kateri je govoril Frank J. Bender, predsednik ohijskega distrikta reorganizirane UMWA. Poset na veselici je bil povoljen in navdušenje za unijo veliko. Ravno isti večer je nekdo iz zasede napadel rojaka John Grila in mu prizadjal močne poškodbe na glavi.

Dne 19-20 aprila je National Miners unija obdržavala za ta okraj konvencijo v češki dvorani. Udeležba ni bila velika, pač pa je bilo veliko hrupa, posebno proti Howatu in njegovi administraciji. Še sobrata Antona Gardna so imeli na programu, a nekateri v Chicagu ga pa tako sovražite.

21. aprila rano zjutraj je preminul po daljši bolezni sobrat John Kovačič v starosti 63 let. Zapušča ženo, osem hčera in enega sina, ki so vsi odrasli. Podpisani je njegov svak in je govoril z njim še deset ur pred smrtjo, ki je nastopila izredno hitro. Takrat je bil še pokoncu, vendar zelo slab. Imel je sušico in tudi pljučnica je nastopila. Bil je soustanovitelj društva "Edinost" št. 13 SNPJ in vse skozi njegov dober član. Poznan je bil daleč na okrog. Zanimal se je tudi za delavsko gibanje in je želel, da bi dočakal povrnitev rudarske unije s Howatom na čelu, kar mu je žal pa prekrižala smrt. Zapušča tudi enega brata, o katerem se pa ne ve, kje se nahaja. Bodi mu blag spomin.

4. maja bo na 23. stopu, Barton liniji, velik shod reorganizirane unije, na katerem bosta govorila Adolph Germer, podpredsednik UMWA, in Oscar Ameringer, urednik "Illinois Minerja." Oba govornika sta poznana poštena delavska borbenja in pričakuje se udeležbe kot jo še ni videla bridgeportska dolina. Zatorej naj pride na shod vse, staro in mlado in ne glede na spol. Prostor je dobro znan, ker na njem se vrše vse večje priredbe, namreč večji shodi in pikniki.

9. aprila je bila organizirana prva okrožna postojanka reorganizirane unije in sicer v Bellairju, kjer je bil glavni stan poddistriktne organizacije št. 5. Delo za unijo gre dobro naprej in v bodoče bodo vsi shodi, ali karkoli važnega tikajoč se unije, naznanjeni v Prosveti in Proletarcu.

10. maja uprizori socialistični klub št. 11 Mojekovo dramo "Poročna noč." Ker je igra mnogim znana iz "Družinskega koledarja" za leto 1928, se pričakuje velike udeležbe. Celo iz Pennsylvanije smo dobili poročilo, da nas ob tej priliki obiščejo. Po igri bo prosta zabava, na kateri bo igrala izvrstna domača godba štirih mož. Ker je klub vedno skušal zadovoljiti občinstvo, bo to storil tudi sedaj. In ker bo šel vsak eventualni prebitek za napredek delavskega gibanja in torej v korist delavstva, se vabi rojake od blizu in daleč, da posetijo to predstavo, ki se bo pričela ob sedmi uri zvečer v društveni dvorani na Boydsvillu. Klub bo tudi v bodoče prirejal igre, zato mu pojdimo na roko in pokažimo, da smo res za napredek in kulturo.

Predzadnja klubova seja je sklenila, da klub organizira pevski odsek. Do 19. aprila se je priglasilo zadostno število pevskih moči za začetek. Z vajami se prične po klubovi prireditvi, ker so sedaj večina vse moči zaposlene z igro. Za prvi sestanek boste obveščeni vsi, med tem pa pridobivajte novemu zboru nove pevske moči. In potem bomo lahko rekli, ako gremo roko v roki, da je Bridgeport res napreden. To bo tudi doseženo, ako se bomo držali in delali v tem smislu.

Joseph Snoy, poročevalec.

Resurekcija naselbine

Milwaukee, Wis. — "Malo odgovora," "Odgovor," "Odgovor na odgovor," "Besedni boj," tako vidimo dnevno "okranceljane" dopise iz različnih naselbin v Prosveti. Naša naselbina v tem oziru ne zaostaja za drugimi, posebno zadnje čase ne. Brškone bo imela tudi v splošnem precej dobička od tega "prerekanja." Se že močno opaža povsod več zanimanja za vsako stvar. Pred nekaj leti smo čitali samo, kakšno mrtvilo vlada vsepovsod. Pri društvih, strankah, skupnih vprašanjih; danes pa doživljamo v vsem preobrat. Seje posečamo številneje, ravno tako vse prireditve, razgrevamo se za različna vprašanja, da je kar veselje.

Tako je prav. Kaj bi bili tako zariti vsak zase. Dajmo duška svojim mislim, svojim čutilom, svojim nazorom. Spoznavajmo drug drugega in spoznali bomo tudi marsikatero napačno sodbo drug o drugem in se bo končno vsem posvetilo v glavah, kaj je vpravi vzrok skupnega napre... o pardon, zastoja milwaukških Slovencev. Poglejte našega Novaka, kako se je že poboljšal, kako lepo popravlja; nismo več goljufi in ne izkoriščevalci pri Slov. domu, in ton njegovega pisanja je že precej boljši.

Jaz sem seveda še v njegovih očeh samo agitator nazadnjaškega časopisa, voditelj nekega tabora, ki je preprečil na društveni seji naročitev 200 iztisov Proletarca, tlačitelj našega naroda v verige nazadnjaštva in kričač o narodnem napredku za $125 na mesec. No ja, papir se sam ne more otresti takih domišljij in čenčarij. In jaz ga tudi ne bom tako neusmiljeno napadel za ta izziv, ker sem mu v resnici še hvale dolžan. Napredek org. Slovenskega doma cenim nad vse, in odkar se je on pričel spodtikavati ob to delo, so že mnogi plačali na svoje stare podpisane delnice in mnogi kupili nove, ki bi jih drugače nikdar ne bi bili.

Tudi vstregel bi mu rad z vsemi odgovori na vprašanja glede zemljišča in Doma, s katerimi tako tišči, a ne smem kot tajnik v imenu organizacije. Ne kaže torej drugega kot se malo potolažiti in počakati, da bo čas zato dozorel, kot se mu je že prej povedalo, in bo lahko čital o podrobnostih naslovljenih na vse Slovence v Milwaukeeju, a ne njemu.

Omenim pa tole glede napredka, o katerem on po svoji previdnosti pravi, DA JE BIL po zaslugi njegovega 22 letnega delovanja v Milwaukeeju. Soc. klub je štel 150 članov, Proletarca se je čitalo skoro v vsaki hiši, cvetela je čitalnica, pa seveda še druge stvari. Pozabil je samo povedati, da smo pri naših pomembnih igrah in prireditvah tudi krepko prilivali v navdušenju za nadaljna dela, pri "barah."

Kaj pa danes? Koliko nad 20 članov šteje soc. klub? Koliko nad 50 naročnikov ima Proletarec v naši naselbini? In kako smo tisto cvetje čitalnice "mufali iz kevdra v kevder," da je končno popolnoma usahnilo? Ali ni bilo to graditev vsega na pesek? In če zavisi kruh, delo, bodočnost in usoda delavstva izključno le v teh stvareh, kako da se niste pobrigali, da bi dali vsemu temu "zdravejšo" podlago, trdnejši temelj? Ali ne bi k temu najbolj pripomogel ravno Slovenski dom, katerega tako sovražite? Po naselbinah (ne vseh), kjer imajo svoje domove, ne vlada taka puščoba v vsem tem in ne v splošnem društvenem življenju kot ravno pri nas. So v vsem bolj stabilizirani. Njim se tudi ni treba sklicevati na napredek, ki je BIL, ampak s ponosom lahko kažejo na napredek, KI JE, in uživajo sadove tega napredka. Tako je, pa nič drugače, vi g. narobegraditelj.

In ravno tako bo še lahko pri nas, če bomo pozabili, če ne za vedno, pa vsaj za en čas, na vse "nazadnjake," "naprednjake," "socialiste," "boljševike" in druge take tajtelne in pomislili, da smo vsi samo ljudje in samo Slovenci, kadar gre za stvar, ki bo nam vsem samo koristila.

Končno naj bo v pojasnilo milwauškim čitateljem Prosvete, da na dopise podpisane z imenom Novak iz Milwaukeeja v Prosveti ne bom odgovarjal.

Če on misli, da njegova preteklost je stranska stvar in ne briga naselbine, ne mislim tako jaz in najbrž ne drugi trezni ljudje. Ako se organizaciji Slov doma ne zdi potrebno mazati rok z njim, čemu bi si jih potem jaz? Nad tistimi pa, ki se skrivajo za njegovo ime v svrho razdiralnega in umazanega dela med milwauškimi Slovenci, pa izražam zgražanje. Upam, da jih bodo milwauški Slovenci enkrat spoznali in spregledali, kakšno hinavsko vlogo igrajo med našim narodom.—**Joseph Matoh.**

Po vetru

Milwaukee, Wis. — Dne 31. marca 1930 sem odposlal dopis na uredništvo tukajšnjega lista "Obzor". Do danes, ko to pišem, je že preteklo cele tri tedne, a dopis še ni zagledal luč sveta. Vsled tega mislim, da ga je dobil Cene v svoje krempljе in ga tebi nič, meni nič lepo uničil in preprečil, da nisem dosegel svojega namena.

Da ne bodo cenjeni čitatelji Prosvete, ki ne poznajo našega kulturnega življenja v Milwaukeeju, v kakšni zadregi in se vprašali, kdo je ta Cene, sem primoran, da pojasnim zagonetko. V uredništvu "Obzora" je stalno zaposlen tudi majhen in čeden psiček z imenom cene. Zakaj se stalno nahaja v uredništvu, ne vem zagotovo; mislim pa, da pazi na Obzorovo blagajno in da obiskovalce loči, rdeče od črnih, ker vsakega preje povoha, predno se sme svobodno ozirati v pisarni. Na mene je zadnjič pričel lajati kakor hitro me je spoznal, da sem boljševik.

In čeravno je moj dopis tako žalostno podlegel in zaspal v urednikovem košu, nisem na urednika čisto nič jezen, ker vem, da v sedanjem času ni mogoče služiti rdečim in črnim gospodarjem; da se pa napolni tiskarska blagajna in olajša tiskarsko delo, je najbolje, da se človek z obrazom obrne na četrto Ave. in Mineral St. in zapoje mične pesmice in sicer one stare — Vstajenje, Aleluja, Radujmo se — kakor jih je prinesel naš "Obzor" v 16. št. za velikonočne praznike svojim čitateljem.

Da boste čitatelji Prosvete vedeli, kakšen dopis mi je cene pokopal med staro šaro, sem pri volji, da ga originalno prepišem in ga prepustim v vaše razsodišče. Dopis se je dobesedno glasil takole:

Cenjenim čitateljem Obzora in delničarjem Slovenskega doma je v zadnji izdaji Obzora št. 13 neka spretna kuharica servirala veliko in smrdljivo klobaso. Zdaj vedite delničarji, kakšnih dobrot bomo deležni, ko dosežemo svoj cilj in ko si zagotovimo lastno kulturno ognjišče, o katerem se zadnje čase toliko prepeva in poje vsakovrstne litanije. Organizaciji Slovenskega doma tako klobasanje nič ne koristi, ampak škoduje, ker se med nami neti prepir in nezaupanje.

Dolžnost naša je, da proti takemu dejanju in postopanju protestiramo, če nočemo nekega dne biti britko razočarani pri našem skupnem in kulturnem delu, ki ga vrši družba S. D. Osebam, ki žele v javnosti zaslovet na podlagi prepirov in sebičnosti, svetujem nekoliko premišljevanja in potrpljenja, to bo najboljše v sedanjem času za nje in za družbo Slovenskega doma. V imenu Slovenskega doma prosim vse delničarje in delničarke, da kuharici za enkrat oproste, ker se obnaša po vetrovih.

In da to dokažem, je potrebno, da objavim nekoliko vsebine iz nekega njenega dopisa, ki ga je dala publicirati dne 15. oktobra 1928 v "Delavski Sloveniji" pod imenom **Jesenski klopotec.**

Glasi se: . . . "Res moram priznati, da ima glavo še za kamenje razbijati. Čudno pa je vendar, ker je boljševik naučil tistega navihanega branjevca, kako se izganjajo hudiči. Menda vendar ni ta kratki vrag še črne šole delal.

Upam tudi, da bo njegov učenec z zavihanim nosom ceneje izganjal rogačka kot kak far. Ko pride k farju kak srečen oče ter mu naznani, da se je družina pomnožila, 'Boš pa plaču deset tolarju, pa ti ga bom krstu,' je prva beseda prečastitega."

Iz tega se razvidi, da je preje metal kamenje na klerikalsko dvorišče; a sedaj, ko je potegnil drugi veter, se pa plazi in pobira smeti po klerikalnem smetišču.

Louis Ambrozich.

25 letnica "Orla"

Pueblo, Colo. — Vsepovsod med civiliziranimi narodi se proslavlja obletnice, pet, deset, dvajset, in vsak na svoj način. Ljudje proslavljajo rojstva, poroke. Države pompozno slavijo vsaka svoje "rojstvo" in njih delovanje. Ruska soyjetska republika proslavlja vsako leto začetek delavske države in delavske kulture. Prav je, da delavci proslavljajo in se spominjajo svojega dela, svoje kulture. Le delo je vredno, da se mu da spomin, kakršnega zasluži.

Naše podporne organizacije v Združenih državah tudi proslavljajo njih obletnice, dela in truda organiziranja. Vsaka organizacija ima trud z organiziranjem. Če bi ljudje v splošnem bili bolj miselni, bolj dostopni organizacijam, katerih smoter je vsesplošna delavska izobrazba, tedaj bi bilo olajšano delo organiziranja.

Društvo "Orel" št. 21 Slovenske narodne podporne jednote bo slavilo petindvajsetletno dobo dela in organiziranja dne četrtega maja, v nedeljo, ob sedmih zvečer. Pripravljalni odbor je na delu za vse pripraviti. Igralci se pridno vadijo za vprizoritev dveh iger. Igra "Na obroke," povzeta iz Ameriškega družinskega koledarja, bo nadvse zanimiva. Igra "Med brati," ki ste jo čitali v Prosveti, spisal Ivan Molek, je tako velikega pomena in tako globoko zamišljena, da bi ne smel noben Slovenec manjkati v Orlovi dvorani četrtega maja zvečer. Vse vloge so v dobrih rokah. Režiserka je Rosie Radovich, ena izmed tistih vodij naših odrov, ki hoče in se mora vse precizno in dovršeno odigrati. Smelo smemo pričakovati, da nas bodo igralci presenetili s svojo dovršenostjo. Pred igrama in med igrama bodo deklamacije in glasba. Piano duet bosta proizvajali na glasovirju Evelyn Germ in Evelyn Hochevar, in sicer skladbo "On Blooming Meadows."

Pred programom bodo predstavljena v živi sliki jednota, društvo "Orel" in društvo "Columbine." Toliko sem zvedel o programu. Bodo še druge točke na programu, katerih pa nisem mogel izvedeti.

Slovenci in člani Slovenske narodne podporne jednote v okoliških mestih v bližini Puebla, ne bo vam žal, ako se potrudite z vašimi avtomobili in nas obiščete na četrtega maja. V vaših mestih in kempah nimate prilike videti na odrih dovršen slovenski program. Kaj je dovršenost, v pravem pomenu besede? Dovršenost je, če kdo ali skupina izvrši natančno odmerjeno mu delo. In če pravimo, da bodo igralci igrali dovršeno, tedaj se ne motimo.

Za Slovence in Slovane sploh v Pueblo vemo, da se odzovejo polnoštevilno. Mi vemo, kaj je lepa igra in lepo igrana. Lep program, ki se človeku vtisne trajno v spomin, je vredno pogledati. Le lepi in povsem natančno proizvajani programi so, ki vsakega razvesele, vsakega oživijo. Mi Slovenci nimamo profesionalnih igralcev. Kar imamo, je naše, je izmed nas. In to je toliko več vredno. To je naša lastna umetnost in kultura.

Tajnik društva.

Naznanilo

Johnstown, Pa. — Društvo št. 172 JSKJ priredi piknik dne 8. julija. Prosimo vsa društva v johnstownski okolici, da ne bi na ta dan prirejala izletov. Naš izlet se bo vršil na Moxhamu.

J. N.

Sto besed ameriške zgodovine

Medtem ko bivši predsednik Coolidge piše zgodovino Združenih držav v 500 besedah, ki bodo vsekane v skalo, je profesor zgodovine na bostonski univerzi posekal Coolidga z zgodovino v sto besedah, ki se glasi:

Amerika bila. Kolumb prišel. Drugi prišli. Za zlatom. Virginija naseljena. Romarji prišli. Tako Puritanci. Indijanci zbežali. Delo potrebno. Privedli rekrute in sužnje. Francozi premagani. Nezadovoljnost nastala. Neodvisnost zahtevana. Odpor Anglije. Kolonisti zmagali. Dežela agrarna. Ekonomski boji. Ustanovitev industrij. Zapad odkrit. Ladje plule. In vlaki tekli! Naseljenci prišli. Sever industrializiran. Mehikanci tepeni. Teritorij anektiran. Sužnji? Svobodni? Velik prepir. Vojna prišla. Sužnji osvobojeni. Jug poražen. Sever zmagovit. Zapad raste. Železnice zgrajene. Premoženje raste. Delavci organizirani. Industrijski boji. Razvoj trgov. Španska vojna. Imperializem triumfira. Nove kolonije. Prekop zgrajen. Evropa vzplamtela. Parniki potopljeni. Življenja izgubljena. Nemčija premagana. Polna jedilna posoda! Hoover tukaj. Bodočnost — kaj?

Vino, kava in čaj

Pregled glavnih sadov naše zemlje

(Po raznih virih napisal dr. Jože Rus)

Vino. — Vsaka dežela ima svojo opojno pijačo, pridobljeno iz rastlinstva, ki je v tej deželi doma. Glavni pijači sta pivo in vino. Bavarsko, češko in angleško pivo je predmet omejenega izvoznega prometa, vino pa daje pobudo mednarodni trgovini velikega obsega.

Največji del prebivalstva pije čaj, pivo ali domačo pijačo svoje dežele in vina ali vobče ne pozna ali ga pa smatra za luksus. Samo deželani okoli Sredozemskega morja uživajo svojo domačo vinsko kapljico, da, ta jim je celo neizogiben del vsakdanje prehrane.

Vsi veliki proizvodniki vina stanujejo torej v deželah okoli Sredozemskega morja. Tu so Francija, Italija, Španska in Portugalska pa Alžir in Tunis. Te dežele prodajajo redno vsemu svetu del svojega vinskega pridelka, posebno izbrana fina vina. Nobena dežela nima zasajenih z vinsko trto tolikih ploskev (2 milj. ha) in ne daje dela tolikemu številu prebivalstva (25 milj.) kakor Francija. Ona ni samo prvi proizvodnik vina, temveč tudi glavni njegov potrošač. Izvaža pa samo vina boljše vrste: šampanjec (Epernay, Reims), burgundec (Sauterne), bordojec. Slično spravi Italija v tujino skoraj edino vina iz krajev Asti, Chianti, Falerna, okolice Napolja in Marsale. Španska iz Malage, Eeresa (Cherry) in Alicante, Portugal pa maderska vina.

Tudi v srednjeevropskih deželah uspeva trta po nižjih pristojnih legah, in sicer najdalje proti severu do črte, ki drži mimo tehle mest: Nantes, Köln, Dresden, Tokaj, Odesa in Astrahan. Iz Nemčije so svetovno priznana renska vina, iz Madžarske tokajec, iz slovenskih goric ljutomerčan, iz Srbije smederevec, iz Vojvodine in Srema vrščan in fruškogorec, iz Rusije krimsko vino, z egejskih otokov vino s Samosa in Chiosa. Vendar njihov pridelek ni tako obilen, da bi mogel igrati v izvozni trgovini večjo vlogo. Vse Podonavje Jugoslavije pridela n. pr. za najboljše letine komaj toliko vina kakor sama mala Dalmacija v njenem specifično vinorodnem podnebju. Čile, Argentina, Južna Afrika in Avstralija pa so z vinogradništvom komaj začele in še ne morejo priti v poštev kot izvozniki.

Kava. — Vrednost kave tiči razen v njenem močnem duhu tudi v vplivanju, ki ga izvrši na človeški živčni sestav. Gojitev kave je omejena na tropski in subtropski pas zemlje, kupuje in pije pa jo skoro ves svet razen ruskih in angleških dežel, ki dajejo prednost čaju.

(Konec jutri.)

Ameriško življenje

124.

Aretiran prašič

Saržent Patrick J. Hart je onega dne aretiral 250 funtov težkega prašiča, ki se je potepal po ulici. Lotil pa se je vražjega posla. Prašič se ni dal aretirati. Saržent je poklical pomoč. Četa policajev je srečno obkolila svinjo in ji privezala debelo vrv na nogo, nakar so mrho vlekli na policijsko postajo. Spet je prišla težava, ko so hoteli spraviti prašiča v celico. Vlekli so ga kot mesarji po stopnicah in prašič je cvilil kot svinja. Vse moštvo na postaji je bilo zaposleno. Naposled so ga le imeli v luknji in obrisali so si potna čela. Potem so iskali lastnika. Ni ga bilo od nikoder.

"Ta je pa lepa!" je rentačil kapetan. "Kdo pa bo zdaj krmil mrho in s čim in kdo bo snažil celico?"

Kaj so naredili z mrho, javnost še ni izvedela.

TEŽAVE DEMOKRACIJE

(Nadaljevanje s prve kolone.)

daj in mesto se je po njem imenovalo Roma, po naše Rim. Neke viharne noči je pa Romula zmanjkalo in čez nekaj časa se je prikazal ljudem kot bog z novico, da je odšel v nebesa. (Ali ste opazili Romulovo rojstvo iz device? Vsi bogovi davno pred Kristom so bili porojeni iz device!)

Pripovedka je bila izposojena od Grkov — kakor je krščanska biblija znešena skupaj iz babilonskih in drugih pravljic. In na take budalosti zidajo v Rimu obletnice in slavnosti!

Vesti iz Jugoslavije

(Poročevalski biro Prosvete v Jugoslaviji.)

Zadružne vesti iz Jugoslavije

Ljubljana, 5. apr. 1930.

Mednarodni zadružni kongres se vrši letos v drugi polovici avgusta na Dunaju. Prišli bodo tja zastopniki organiziranih zadrugarjev, pred vsem konzumentov iz celega sveta, ki reprezentirajo danes armado 55 milijonov, kar znači z rodbinskimi pripadniki najmanj 220 milijonov ljudi, to je eno osmino sveta. Dunaj, mesto povojnih kongresov, jih bo sprejel z vso potrebno skrbnostjo, ki jo zna posvetiti svojim gostom socijalistična Zveza nemškoavstrijskih konzumnih društev v zvezi z rdečo mestno občino dunajsko. Tudi od nas iz Slovenije pohiti večje število zadrugarjev na ta kongres, ki bo značil eno največjih pobratimij sveta in bo obenem najlepša manifestacija za svetovni mir in za mednarodno solidarnost konzumentov. Brez ozira na strankarske, plemenske in verske razlike bodo izražali tu kongresisti svoje misli o utrditvi kupne moči konzumenta. Pred kongresom se bo vršila tudi Mednarodna zadružna letna šola (14 dni), dalje konferenca Mednarodnih zadružnih ženskih gildov, Mednarodne Velenakupne družbe, Mednarodne zadružne banke in Mednarodne zadružne zavarovalnice.

Na Mednarodno konferenco zadružnih ženskih gildov se pripravlja s polno mero naša Zveza delavskih žen in deklet, ki predstavlja nekako zadružno žensko gildo v Sloveniji in Jugoslaviji. Zlasti jo zanima vprašanje, ki bo na dnevnem redu te konference, in to je nekako vprašanje celibata uslužbenk. Vprašanje krog katerega se razprava suče je: Kaj naj se ženi nudi: prepoved službe in vzdrževalni prispevek za deco ter materinsko zavarovanje, da ji ne bo treba iskati poleg moža zaslužka ali pa se to dovoli oz. celo odredi: deco se pa sprejme v javno vzdrževališča in vzgajališča, da ne bo treba materi skrbeti za njo med delom v svojem poslu in da se deca navadi več samostojnosti. Tudi med našimi ženami so tu mnenja deljena in zanimivo je čitati debato o tem vprašanju v njenem glasilu "Ženskem listu", ki se vrši z namenom, dati našim delegatkam na Dunaju najboljše direktive za stališče, ki naj ga tam zavzamejo.

Matere so večinoma za prispevek od strani države, češ da matere ne more nadomestiti nihče ter je tudi enotno gospodinjstvo, ki ga vodi mati oz. žena najboljše in najcenejše. Pojavljajo pa se tudi mnenja naše mlade generacije, bodočih mater, ki pravijo: Čemu naj bo žena odvisna od moža? Dasi je vendar vse delo doma za moža, otroke in šele v poslednji meri za njo tudi nekaka vrsta zaslužka, vendar smatra mož, ki nosi domov denar ženo odvisno od tega denarja in le sebe za hranilca rodbine. In dalje kažejo na nesamostojnost sami ničesar. V internatih oz. vzgajališčih bi deca prišla veliko bolj v stike z življenjem, seveda če bi bili pedagoško vodeni in urejeni. Zato se izrekajo za nje. O rezultatu bomo še poročali.

Delavsko zadružno gibanje po ostalih krajih Jugoslavije se je začelo prav lepo razvijati. Polno zadrug se ustanovlja. V Beogradu se snuje delavska hranilnica in delavski konzum, v Tuzlinu in Drvarju v Bosni posojilnici, v Teslići v Bosni, kjer je znana Drvarska industrija d. d., konzum, v Vel. Bečkereku konzumno kreditna zadruga, tako, da je veselje pogledati kako se je dvignila neslovenska Jugoslavija v delavskih vrstah v zadružništvu iz prejšnjega mrtvila in kako hoče dohiteto zamujeno.

Občni zbori zadrug se nadaljujejo. Ta mesec jih bo zopet kakih 15. Važni so oni "Stan in doma", "Depa" — pekarne, Hranilnega in posojilnega društva delavcev v Mariboru, ki obstoja že 59. leto ima 5 milijonov hranilnih vlog in 1800 članov, "Delavskega doma" v Tobovljah, ki je prav lepa zadruga ima 3 milijone letnega prometa in nad 2 milijona hranilnih vlog.

Izseljeniška liga v Ljubljani je nova organizacija naših zadrugarjev in prvi občni zbor bo imela 15. aprila 1930. Ta organizacija je prevzela skrb za naše izseljence zlasti v Ameriki.

Nove prodajalne so otvorile. "Produkcija" v Kranju, "Depa" — pekarna v Ljubljani četrto, Gospodarska poslovalnica v Mariboru in novo ustanovljena Krojaška produktivna zadruga v Zagrebu na Ilici, ki se zelo lepo razvija in uspeva.

Josip Jaklin, ravnatelj založniške zadruge "Naša Snaga" v Zagrebu je praznoval 23. februarja 1930 sedemdesetletnico svojega rojstva. Z imenom Jackl oz. Jaklin, kakor so ga v Zagrebu prekrstili, je zvezana precej velika stran zgodovine socijalističnega pokreta v Avstriji in na Hrvatskem. Naj živi!

Praznovanje v Trbovljah

V obratih Trboveljske premogokopne družbe smo doslej praznovali po dva dni v tednu. Zaslužek delavcev in rudarjev je bil s tem znižan na tako male zneske, da se je dalo komaj životariti.

V tem tednu smo praznovali tudi v pondeljek in torek. Včeraj, v torek so pa vodstva obratov prejela od centrale TPD v Ljubljani nalog, da naj delo počiva tudi v petek in soboto ter seveda tudi v nedeljo, saj se ob cerkvenih praznikih tudi doslej ni delajo. Obenem so bili k centrali pozvani delavski zaupniki in se je razgovor še danes nadaljeval. Vzrok za nadaljnjo redukcijo dela je predvsem v tem, da železniška uprava še vedno ni naročila premoga in da so vse zaloge prenapolnjene, tako da nakopanega premoga že nimajo kam transportirati.

Rudarji so obupani. Kakor v vojnem času hodijo zopet z nahrbtniki po hribih in iščejo pri kmetih živila. Družine, ki imajo večje število članov, gladujejo. Pri takem stanju so seveda močno prizadeti vsi v rudarskih krajih in blagor delavstvu, da ima še svoje konzumne zadruge, ki ga podpirajo v teh časih. V takem slučaju se najbolj spozna vrednost delavske gospodarske organizacije, ki delavca ne zapusti in mu nudi razne podpore v breme celokupnosti in v dobro od stiske zadetih rudarjev.

Obenem pa poročajo, da se je vršila bilančna seja TPD, kjer so gospodje delničarji sklenili kakor vsako leto izplačati zopet Din 35 dividende na delnico. Delavcem bodo pa menda dali 1 milijon podpore, vendar v kaki obliki, ne vemo.

Pravi vzrok ustavitve dela je mila zima in velika prídnost rudarjev. Vsled napovedi vremenskih prerokov in vsled lanske slabe izkušnje so se ljudje in pa uradi, podjetja itd. preskrbeli že v jeseni in zgodnji zimi z velikimi zalogami premoga za kurjavo. Zime pa kljub vsemu celo skoro ni bilo. In jeseni je bilo dela dosti. Vesela so bila poročila koliko novih delavcev je bilo sprejetih v delo in koliko premoga se je produciralo: rekord za rekordom v naši premogovni industriji, mesec je prekašal mesec. Sedaj so nepredvidene posledice tu: skladišča polna i pri rudniku i pri podjetjih in privatnikih, naročil pa nič. Edini trpin je po sedanjem družabnem kapitalističnem redu: uboga para, ki spravlja na dan ta črni diamant. Tu se ponavlja isto kot smo včeraj javili pri davkih. Kaj pa bilo, ko bi vsak delničar odstopil 10 ali vsaj 5 dinarjev od dividende v korist ubogemu delavcu, ki mu je vseh 35 pridobil?

Univerzitetna knižnica v Ljubljani

Na prostoru, kjer je stal nekdaj Knežji dvorec nasproti ljubljanski realki v Vegovi ulici, bodo začeli letos graditi Univerzitetno knjižnico, ki je Ljubljani zelo potrebna. Licealna knjižnica, ponos Ljubljane in Slovencev sploh, se stiska v tesnih prostorih kot gost II. državne gimnazije na Poljanah in marsikateri spisi in folianti, ki bi morali služiti znanstvenemu raziskavanju se valjalo na prašnih policah v kleteh tega poslopja. Sistematično delo, za ureditev slovenskega slovstva in tiska ter popolne bibliografije je skoro onemogočeno. Dalje ima pa še vsaka fakulteta univerze svojo lastno strokovno knjižnico, ki tudi nimajo primernih prostorov in bi morale biti centralizirane. Knjižnica bo izdelana po načrtih arh. Černivca in bo stala do 7 milijonov dinarjev. Svet je odstopila mestna občina brezplačno.

Kongres mest

V Beogradu se vrši te dni kongres zveze jugoslovanskih mest. Navzočih je 90 delegatov 72 jugoslovanskih mest, ki razpravljajo o življenskih vprašanjih naših mest. Zlasti se govori o vprašanju zavarovanja občinskih uradnikov in nameščencev. Dalje se razpravlja o vstopu naše zveze v Zvezo slovanskih mest itd. Zvezi predseduje zagrebški župan dr. Srkulj.

Zvočni film po Sloveniji

V Ljubljani zvočni film triumfira. Imamo že četrtega. Prvi je bil Singing Fool, drugi Kozaška pesem, tretji Rio Rita in sedaj četrti pravi in popolni zvočni film Atlantic, ki je še celo v nemškem jeziku, da ga večina ljudi razume. Atlantic predstavlja, kakor znano potop veleparnika Titanic, ki je nekaj let pred vojno zadel na poti v Ameriko na Atlantiku ob ledeno goro in se potopil z večino potnikov in posadke. Film kaže strašne dogodke ob potopu ladje, kaže kako človek ničesar ne pomeni, kako hitro ga je konec — ali pomeni pa tudi slavospev človeku in njegovim idealnim nravnim in etičnim vrlinam. Le poglejmo starega in hromega Thomasa s soprogo pa Petra, ko se je premagal ob izgubi svoje žene, ali pa kapitana in njegovega namestnika von Lerchnerja. Pa radiotelegrafist, ki vrže tedaj, ko ima že do kolen vodo, rešilni pas proč, ali neprestano misli na svojo dolžnost in pošilja ladjam na oceanu obupne klice "SOS! SOS! SOS!" 'Na pomoč!", dasi brez žična postaja niti ne deluje več. Vsakdo lahko vidi slabosti in vrline človeškega značaja in kako se nekateri idealu človeka približujejo, drugi pa se mu oddaljujejo. Pa žal: življenje je prekratko, da bi mogli doseči ideal.

Cele trume podeželanov prihajajo v Ljubljano, cele ekspedicije iz Kranja, Tržišča itd. Zato, ker jim ti filmi tako ugajajo, gledajo vedno na to, da bi dobili v lastne kraje aparature za zvočni film. Deloma jih že imajo. Tako so izvajali na Jesenicah v našem zadružnem kinu "Radio" zvočni film Bele sence, ki pa je zvočen le v toliko, da godba glasbeno (zvočno) ilustrira ono, kar se predvaja na platnu. Film je čudovito čist in godba se tudi čudoviti ujema z dejanjem na platnu. Radio kino se pogaja za aparaturo Western electric. — Istotako je bil film Bele sence izvajan tudi v Trbovljah.

Tako prinaša zvočni film precej novosti v naše kulutrno življenje in škoda bi bilo, ako bi se to na katerikoli na čin ljudstvu onemogočilo ali napravilo manj težko.

Pevski zbor UJU žanje uspehe

Po velikih uspehih v Pragi, kjer je bil pevski zbor Udruženja jugoslovanskih učiteljev sprejet tudi od prezidenta Masaryka, je nov trium dosežen v Kraljevem Hradcu. Tu se je vršila 1. aprila popoldne pevska akademija, zvečer pa koncert, kar je bilo oboje zelo zasedeno. Koncert je izredno ugajal, enako onim v Pragi, kjer so tudi glasbeni kritiki polni hvale za zbor. V sredo 2. aprila so pevci nastopili v Olomucu, kjer so se poklonili tudi ostankom padlih vojakov-Jugoslovanom. Dvorana v Olomucu, ki ima dve galeriji in je tudi sicer zelo velika, je bila popolnoma razprodana. Nadaljni koncerti in najbrž tudi uspehi sledé.

Samomor brezposelne uradnice

Zagreb, 4. aprila 1930.

V Savskem kopališču so danes našli plašč in obleko neke dame. V plašču je bilo pismo na podlagi katerega so ugotovili, da se gre za privatno uradnico Ano Karas, ki je bila že dalje časa brez službe. Karasova je najbrže skočila v Savo, njenega trupla še niso našli.

Nova podzemska jama

Split, 4. aprila 1930.

V podzemski jami, ki so jo nedavno odkrili v bližini reke Cetinje, so našli mnogo lepih kapnikov in sicer stalagmitov in stalaktitov. Pogled v jamo je nadvse lep. Upravitelj kmetijskega muzeja v Splitu prof. Girometa bo te dni do podrobnosti preučil in preiskal to novo podzemsko jamo.

Članstvo ameriških delavskih organizacij

Zvezni urad za delavske statistike v svoji zadnji izdaji "Handbook of American Trade-Unions", ki je ravnokar izšla, navaja razne spremembe v delavskih strokovnih organizacijah (trade-union) in v članstvu tekom zadnjih treh let. Skupno članstvo vseh unij, toliko onih pod American Federation of Labor, kolikor onih izven nje, je za 112,272 manj kot l. 1926. V tem letu je bilo 4,443,523 organiziranih delavcev napram 4,331,251 v letu 1929. Kar pa se tiče samih unij v Ameriški delavski federaciji, te pokazujejo večje članstvo, namreč za 126,430 več članov. To je zlasti tega, ker se je organizacija železniških in parniških pisarniških uradnikov (Brotherhood of Railway and Steamship Clerks) zopet združila s Federacijo.

Po zadnjih podatkih je 146 organizacij vsenarodnega (national) obsega in pomena. Toliko jih je bilo namreč v mesecu juniju 1929. Od teh je 106 včlanjenih v Ameriško delavsko federacijo.

Najbolj obsežna organizacija v stavbenih strokah je ona tesarjev in mizarjev (United Brotherhood of Carpenters and Joiners of America), ki ima 376,400 članov. Organizacija zidarjev (Bricklayers' Masons' and Plasterers' International Union of America) in pleskarjev in papirarjev (Brotherhood of Painters, Decorators and Paperhangers of America) imata vsaka po 125,000 članov. Vse unije stavbinskih strok imajo skupaj 1,090,840 članov.

Organiziranih prometnih delavcev je 1,059,220. Ti spadajo k 33 raznim organizacijam, izmed katerih je največja organizacija železničarskih kondukterjev (Broherhood of Railroad Trainmen) s 184,000 člani.

V rudarski in petrolejski industriji je 481,000 organiziranih delavcev. Od teh kar 450,000 spada v organizacijo rudarjev (United Mine Workers of America). L. 1928 je bila ustanovljena neka neodvisna rudarska organizacija (National Miners' Union), ali ni bilo še priobčeno, koliko članov ima. (Organiziranih rudarjev je le okrog 156.000. Uredništvo.)

V oblačilni industriji se je v nasprotstvu proti International Ladies' Garment Workers' Union in International Fur Workers' Union pojavila druga organizacija pod imenom Needle Trades Workers' Industrial Union. To po navadi označuje kot "levokrilno" (left wing) organizacijo in njen namen je vključiti vse delavce v industriji oblačil. Naštevši te organizacije, članstvo unij oblačilnih strok znaša približno 386,000.

Sličen razdor se je pojavil med organizacijami, ki zavzemajo delavce v tekstilni industriji. "America Federation of Textile Operatives" tekmuje že nekoliko let z "United Textile Workers," z unijo ameriške delavske federacije v tekstilni industriji. Imamo pet unij v tej industriji s skupnim članstvom 55,300.

Izmed drugih organizacij, navedenih kot "national trade-unions", so organizacija mašinistov (International Asso'n. of Machinists), ki ima 137,000 članov), organizacija tiskarjev (International Typographical Union) s 77,000, briveev (Barbers' International Unoin) s 51,840, organizacija zveznih uslužbencev (National Federation of Federal Employees) s 47,000, pismonoš (National Association of Letter Carriers) s 56,480 in organizacija gledaliških igralcev in umetnikov (Associated Actors and Artists of America) s 14,000 članov.

FLIS.

Poletni tečaj na delavski šoli

Mena, Ark. — Commonwealth Labor College naznanja, da bo odpri osemtedenski poletni tečaj v predmetih delavskega značaja. Dijake se bo poučevalo v ekonomiji, sociologiji, o zgodovini razvoja industrij, angleščini in govorništvu.

MISLI O KNJIGI

Knjiga je človek, je več. — je izraz človeka, kajpa, samo dobra knjiga.

*

Imamo več primerov, kaj lahko pomeni knjiga človeku. Na pr. spisi Aristotela v filozofiji ali sveto pismo za krščanstvo. Po knjigah smo spojeni z duhovi vseh narodov in časov.

*

V dobri knjigi smemo videti pismo, ki ga je pisal moder človek; res da obširno, toda poučno pismo. Seveda je pismo namenjeno tistemu, ki ga ume čitati. Knjiga je človeku najboljši prijatelj. Povej mi, kaj čitaš in povem ti kaj si.

*

V dobro izbrani knjižnici smo kakor v večnosti; zgodovina se izgubila, imamo pred seboj stare in nove misli, drugo tik druge; vidimo, da človek ni zgolj zgodovinsko bitje. Vsak izobraženec imej svojo posebno knjižnico, svojo čisto osebno biblioteko.

*

Danes smo že tako daleč, menim, da lahko ima reven in celo prav reven človek svojo knjižnico. Inteligent, ki ne kupuje knjig, sploh ni izobražen človek.

*

Knjig ne imejmo le kot pripomočke pri delu, marveč imej vsakdo svoje avtorje, ki jih pred vsemi čisla; vsaj tu si lahko izbiramo družbo bolje, nego med ljudmi. Vsak imej vsaj enega svojega avtorja in tega naj čita zopet in zopet. Pisec, ki ga prečitaš enkrat za vselej, ni pravi.

*

Svoj živi dan sem čital poleg filozofov in nemara celo še bolj nego filozofe velike pesnike; saj jim pravijo "pesniki-misleci", Mene Goethe ni zanimal nič manj od Kanta, da, celo še bolj; takisto drugi pesniki od Shakespeareja dalje . . . Pesniki in umetniki sploh ne premišljajo o življenju in njegovih problemih nič manj, celo bolj konkretno nego filizofi. Človeku, ki jih ume čitati, dajejo neizmerno mnogo spoznanja. Če hočemo poznati dušo in duha tujih narodov, je umetnost najzanesljivejša pot k temu cilju.

*

. . . Že pred leti sem si sestavil mislece in pisatelje, ki po mojem mnenju predstavljajo razvoj evropskega človeštva . . . Če bi hotel izbrati samo 10 knjig, bi jih postavil tako-le: Dobra zbirka narodnjih pesmi. Paine: Rights od Man. Björson: Enoženstvo in mnogoženstvo. Vandervelde: Alkoholismus. Bronthe: Villete. Shakespeare: Vihar. Goethe: Wahrheit und Dichtung. Dostojevskij: Idiot. E. Browning: Aurora Light.

T. G. Masaryk (iz raznih spisov.)

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

Frank Lukancich:

ZA NAŠE FARMARJE

Preizkušeno potomstvo perotnine

Perotninar, ki vodi kar v skupini račun o svoji perotnini in da izbira za pleme kar iz mešanice, akoravno čistokrvne, navidez le boljše — in brez vednosti potonstva, je gotovo razočaran. Vzemimo za vzgled eksperimentalno ali preizkuševalno postajo. Tam so nalašč gojili perotnino za eksperiment ali poskus. Pričeli so rejo z 200 jajci in tako nadaljevali rejo od leta do leta več let. Ampak odbrali so jajca od najboljših čistokrvnih jajčaric. Kaj je bilo? Njihova produkcija se je zmanjševala od leta do leta čedalje bolj. Niso imeli uspeha, akoravno so se držali vseh najboljših predpisanih pogojev o klaji — piči — postrežbi itd.

Seveda, opustili so rodovnik. Ni dvoma, kdor prebira najboljšo perotnino od leta do leta, ne da bi izpopolnil svojo perotnino na dobro produkcijo, da se tudi drži predpisanih pravil o reji, potomstvu, sorodstvu itd. Da izpopolnimo perotnino najhitrejše in najboljše v nesenju, je preizkušeno in čistokrvno potomstvo v reji največje važnosti. Kokoš, ki je iznesla 300 jajec v letu, dobimo, ako valimo jajca od iste, mogoče največ hčera ali jaric, ki bodo producirale po 100 do 200 jajc letno. Dva plemenjaka, brata, nista za plemenitev plodonosna. Od enega so piščanci veliko večji nego od drugega, ali pa se razlikujejo v rasti od drugega in pozneje v produkciji. Hči enega mogoče znese 250 jajec letno, medtem ko od drugega mogoče znese le 80.

Rodovnik hčera je treba voditi, šele potem vemo natančno kaj je dobro in kaj je slabo v perotninstvu. Plan o vodstvu potomstva in reje je čisto enostaven. Izberimo 50 najboljših kokoši, razdelimo jih na 5 delov ali skupin po 10 kokoši skupaj. Izberimo ali pa kupimo 5 najboljših petelinov, ki povsem odgovarjajo za rejo, seveda iste pasme in barve. Pripravimo 5 posameznih oddelkov za vsakih 10 kokoši posebej z zadosti velikim prostorom za izlet na prosto, da imajo zadosti prostora za kretanje in pašo. Kokoši bi morale biti zaznamovane z zato kupljenimi obročki na nogi in s številkami od ene do 50. Plemenje ali druženje teh kokoši bi torej bilo kontrolirano glede potomstva rodovnično. Take plemenske kokoši bi morali pripraviti, da saj za časa, ko neso jajca za valenje, imajo zaklopna gnezda. Zaznamovati bi morali vsako jajce, ki ga je iznesla v zaklopnem gnezdu, kadar je izpustimo z njeno številko in datumom. (Ako se pa hoče pravilno kontrolirati rodovnik, kakor sem preje opisal, se morajo zaznamovati jajca takih kokoši celo leto. Namreč: 12 jajec od kure št. 4 je položenih v umetni valilnik ali pod kuro. Jajca takih kur naj bi hranili vsaka zase s številko kure, katera jih je iznesla.

(Konec jutri.)

Industrijska komisija obsoja zdravnike

Raleigh, N. C. — Industrijska državna komisija je podala izjavo, v kateri bica lakomnost zdravnikov, ki izkoriščajo delavce, ki se ponesrečijo pri delu v tovarnah. Pokazala je na tipičen slučaj, ki pokazuje, da so zdravniki izvlekli iz poškodovanih delavcev $11,833, dočim so delavci dobili le $5,282 podpore iz državnega odškodninskega sklada.

Farmarji se organizirajo

Brown Valley, Minn. — Največja krajevna unija farmarjev v Minnesoti je bila ustanovljena v tem mestecu. V unijo je pristopilo tristo farmarjev, ki so se zavzeli za program zveznega farmskega odbora, ki priporoča ustanovitev farmskih zadrug, katere tržijo direktno z odjemalci. Glavni namen teh zadrug je, odkrižati se prekupčevalcev, ki odirajo odjemalce in farmarje.

VABILO NA VESELICO

katero priredi

Slovenska Maxhom godba

v soboto 3. maja 1930 v Slovenskem Delavskem Domu

NA MAXHOM-JOHNSTOWN, PA.

Prričetek zvečer ob 8. uri.

Ker naša godba ni imela nobene veselice skozi vse leto, se je naša blagajna ispraznila in ker smo zopet kupili tri nove instrumente za naše mlade godce in plačali skoro $200.00 zanje, je sedaj naša blagajna takorekoč prazna. Denarja pa je potreba vedno za kupovanje not in učenje in za vse to mora godba sama skrbeti. Najhitreje je malo slov. godbenih društev v Ameriki na taki podlagi ustanovljenih kot naše, da vsak nov učenec, ki pristopi k naši godbi, dobi svoj inštrument in vaje prosto, da staršev ne stane niti centa. Cenjeni rojaki in rojakinje iz Johnstowna in vseh bližnjih mest te okolice, uljudno vas vabimo, da nas posetite v obilem številu na 3. maja pri veselici. Za suha grla in prazne želodce bo izvrstno poskrbljeno. Zabave dovolj za vse stare in za mlade.

Vstopnina za moške 50c, za ženske 25c.

Na svidenje, vam kličemo, Slovenska Maxhom Godba,

Jos. Rogel, tajnik.

Zgodovinski del mesta Charleston, South Carolina, ki je igral v kolonialni dobi Amerike važno vlogo. Slikovita je kolonialna arhitektura poslopij, ki jih hranijo kot narodove relikvije. Na levo, spodaj, je poslopje, v katerem so ameriški plantažniki prodajali in kupovali otroke črncev v sužnost in na levi je pa cerkev, v kateri so molili k bogu . . . Carlestončanje letos proslavijo 300 letnico prihoda prvih francoskih protestantov, katere slavnosti se udeleži tudi Hoover.

Hanns Heinc Ewers:

Poslednja volja Stanislave d'Asp

(Iz knjige "Die Besessenen")—Poslovenil To-ar.

Jan Olieslagers se je ozrl za njim. "Ubogi dečko," je mrmral, "lepa hudičeva reč mora stati v njej." Vzel je karafe in je natočil kozarec do vrha.

Grof je prinesel usnjato pisalno mapo in jo odprl. Iz nje je vzel majhen kovert in ga je dal prijatelju.

"Jaz?" je vprašal ta.

"Da. Grofica je hotela, da jo ti odpreš."

Za trenutek se je obotavljal Vlamec, potem je prelomil pečat. Raztrgal je kuvert in je bral na glas pokončne črke na videtnem papirju:

Poslednja volja Stanislave d'Asp.

Jaz hočem, da se to, kar še ostane od mene, vzame, tretje leto po mojem pokopu, iz krste in se položi v žaro grajske kapele. Pri tem ne sme biti nobene svečanosti, tudi ne sme biti poleg vrtnarjev nihče navzoč, razen grof Vincenc d'Ault-Onival in njegov prijatelj gospod Jan Olieslagers. To se naj zvrši popoldne, ko bo solnce sijalo, in predno zaide morajo počivati moji ostanki v žari kapele: spomin na grofovo veliko ljubezen do mene.

Na gradu Ronval, 25. VI., 04.

Stanislava, grofica d'Ault-Onival.

Vlamec je dal papir grofu: "Tu — to je vse."

"To sem vedel; natančno tako mi je povedala. Misliš, da bi še kaj drugega vsebovalo?"

Jan Olieslagers je hodil z dolgimi koraki po širnem prostoru. "Odkrito rečeno — da! — Ali nisi rekel, da je te vrste pokop prastar običaj vaše družine?"

"Da."

"In da bi ti pod vsakimi pogoji Stanislavi izkazal to čast?"

"Prav gotovo!"

"Zakaj, za vraga te je zaraditega, kar je samo ob sebi umljivo, pustila dvakrat priseči, in v tako svečani obliki?"

Grof je vzel sliko in jo je dolgo časa ogledoval. "Moja krivda," je dejal, "moja velika krivda. — Pridi, vsedi se, razložiti ti hočem. — Glej, grofica je verovala v mojo ljubezen do nje. Ko je ta ljubezen prvikrat omahnila, ko je nekaj velikega zahtevala od mene, ji je bilo, ko da je padla v brezno. Ko sem ji odbil tisto, za kar me je prosila tisto noč, ni prav nič hotela verjeti, kar sem rekel, mislila je, da se šalim. Tako zelo je bila prepričana, da mora napraviti moja ljubezen vse, kar zahteva. In ko je potem videla, kako slabosten sem bil in kako se ne morem ločiti od nje; ko je to edino izgubila, na kar je verovala, se je na prav poseben način spremenila. Zdelo se je, kakor da sem vsebino vzel njenemu življenju; ugašala je, počasi, kakor senca, kadar solnce zatone.

Tako približno sem razumel vse to.

Mesece in mesece ni šla iz sobe. Sedela je na svojem balkonu, molčeča, sanjajoča, gledala je ven v visoka drevesa. Komaj da je spregovorila v tem času z menoj, tožila ni; bilo je, kakor da premišljuje bogve kakšne skrivnosti. Nekoč sem jo dobil tukaj v biblioteki, ležala je na tleh in je brskala po najrazličnejših knjigah. Toda ne vem kaj je brala; prosila me je, da se odstranim. Potem je mnogo pisala, vsaki dan po par pisem, in kmalu so prišli zavoji od vseh strani. V prvih so bile same knjige, ne vem kakšne vrste; zaklenila jih je in jih še pred smrtjo sežgala. Ali to vem, da so vse obravnavale toksidogijo. Pridno je študirala iz njih; cele noči sem letal po parku in gledal motni sijaj njenih razsvetljenih okenj. Potem je zopet pisala, in sedaj so prišli majhni, čudni koliji, večina kot vzorci. Na njih je bilo zapisano ime odpošiljatelja: bili so Merck v Darmstadtu in Heusser v Zürichu in druge znane tvrdke s stroupi. Velik strah me je prevzel, bal sem se, da se hoče zastrupiti. Konečno sem se opogumil in sem jo vprašal. Tedaj se je zasmejala: "Umreti? Ne, to ni za umreti! To je samo — mene boljše ohraniti!" Čutil sem res, da je govorila resnico, ali vseeno njen odgovor me ni pomiril. Dvakrat sta prišla dva poštna zavitka, ki sta se morala v mestu pri carinskem uradu prevzeti; prosil sem jo, če ju smem iti sam iskati. Mislil sem, da mi bo odbila to, toda ona je brezskrbno odgovorila: "Zakaj pa ne? Le pojdi ju iskat!" — En paket, iz katerega je uhajal prav posebno oster pa ne neprijetni duh, je vseboval ekstrakt iz grenkih mandljov, drugi, ki je bil poslan iz Prage, svetlo pasto, ki se je "porcelanšminka" imenovala. Vem, da je grofica rabila to glasuro; dolge mesece je dan na dan, ure in ure prebila s tem, da se je z njo mazala. In gotovo se mora tej izvanredni šminki zahvaliti, da je njen obraz, četudi je jetika v strašni meri napredovala, obdržal njeno prejšnjo lepoto. Trde so bile poteze, kakor kake maske, nepremične in večno enake; toda ostale so enako lepe in čiste do smrti. Le poglej, še smrt jih ni mogla spremeniti.

Zopet je dal sliko prijatelju.

"Vse to, zdi se mi, je dokaz, kako zelo je jenjala s tem življenjem. Ničesar več ji ni dalo opravka, in tudi o tebi, oprosti mi, ni govorila nobene besede. Samo njeno lepo telo, o katerem je vendar vedela, da v kratkem času razpade, se ji je zdelo še vredno pozornosti. Tudi zame se je komaj zmenila, odkar je ugasnila njena vera do moje ljubezni; ja, večkrat se mi je zdelo, da je vzplamtel v njenih pogledih poseben, divji stud, veliko slabši, veliko strašnejši kakor tisti, s katerim me je preje zasledovala. Bi bil to čudež, da mi ni zaupala? Kdor zgubi vero na enega samega svetnika, ta bo kmalu zatajil Križanega in najsvetlejšo devico! — Zato, menim, me je pustila tako izvanredno priseči!"

Ali Jan Olieslagers ni bil zadovoljen. "To bi vse bilo," je rekel, "to razjasnuje za silo tvojo ljubezen. Ali niti najmanj ne izvanredno željo, biti položena k počitku v grajsko kapelo."

"Bila je grofica d'Ault Onival —"

"Ah, pojdi no, bila je Lea Lewi, ki se je imenovala Stanislava d'Asp! In ona naj bi naenkrat imela take neudušljivo hrepenenje po žarah tvojih gospodov pradedov?"

"Ali, to vendar vidiš, da je bilo tako in nič drugače!"

Vlamec je vzel zopet oporoko in jo je opazoval od vseh strani. Zopet in zopet jo je prebral, ali prav nič nenaravnega ni mogel najti v nji. "No dobro," je dejal, "jaz jo ne razumem."

* * *

Jan Olieslagers je moral štiri dni čakati v gradu Ronval. Vsaki dan jih je priganjal k izvršitvi preložitve. "Ne gre," je dejal grof, "saj vidiš vendar, kako je nebo oblačno." — Vsaka črka te oporoke mu je bila strog zakon.

Konečno, popoldne petega dne so izginili oblaki. Vlamec je silil in grof je dal navodila. Nihče od služinčadi ni smel zapustiti grad, samo stari vrtnar in dva pomočnika sta morala vzeti ozke in široke lopate.

(Dalje prihodnjič.)

Roda Roda

PSIHIATRIJA

"Visoki sodni dvor", je pričel zdravniški izvedenec, "redkokdaj se da kakšno forenziško-medicinsko vprašanje tako zlahka rešiti kakor baš vprašanje o kazenskopravni odgovornosti današnjega obtoženca. Ko so se pojavili kratko po njegovi predaji pomisleki glede njegove duševne preračunljivosti, sem prejel od preiskovalnega sodnika takoj nalog, naj bi opazoval obtožencevo duševno stanje. Ker so ga, kakor veste, zalotili na dejanju in ker so poleg tega številne priče prisostvovale umoru, je bila zadeva za preiskovalno oblast nad vse preprosta — tako preprosta, da je lahko tako rekoč že osem in štirideset ur pozneje zaključila svoje akte. In baš te dejanske okoliščine — napad na javni cesti, ki ga je pripravljal bržkone že dolgo in potem izvršil s prevejano nenadnostjo — izvršil v okoliščinah, ki so skoraj preočitno kazale na krivca — baš te okoliščine so dale preiskovalnemu sodniku povod, da je začel dvomiti o obtožencevi zdravi pameti. — Visoki sodni dvor! Nočem oporekati, da bi obtoženec — tako apatičen in na videz bebast, kakršen sedi danes tu — na preprosto konstruirane ljudi (torej n. pr. na gospode porotnike) ne delal vtisa tipičnega idiota. Slučajno srečanje telesnih pokvečenosti — izredno majhna lobanja — bulječe oči — nazaj bežeče čelo pri močno razviti spodnji čeljusti — vse to zadostuje, da bi moglo lajika še bolj prevariti o obtožencevih duševnih kvalitetah. — Ko sem obtoženca preiskoval na dan po dejanju...."

Neki žandar se je dvignil v klopi za priče in je hotel govoriti.

"Ne motite gospoda izvedenca!" je zaklical predsednik.

Žandar je spet sedel.

Izvedenec je nadaljeval:

"....Ko sem obtoženca preiskoval, so mi bili že znani tudi tisti podatki, iz katerih se danes gospod zagovornik trudi sestaviti dokaz o duševni manjvrednosti tega obtoženca. Bilo mi je znano, da je umrl moričev oče zaradi alkoholne znorelosti in da mu je mati končala s samomorom. Ded po očetovi strani je bil paralitik, babica je bila epileptična, ena teta gluhonema in kruljava. Materini starši so paranojiki — celo po svojem svaku je obtoženec dedno obremenjen...."

"Lepa družina," je dejal državni pravdnik.

"....Te ugotovitve so mi torej narekovale največjo previdnost in natančnost. Da, lahko trdim, visoki sodni dvor, da sem na dan po dejanju obtoženca...."

Nesramni žandar je spet poskočil kvišku.

"Vi," je zaklical predsednik, "če si še enkrat predrznete prekiniti gospoda doktorja, bom nastopil disciplinarno pot."

Žandar se je skrušil vase.

Izvedenec je nadaljeval:

"Stopil sem pred storilca torej že z nekako zaključenim mnenjem, da mi je opraviti z norcem. Toda že prvi pogled nanj — visoki sodni dvor, pravim: Že prvi pogled.... Gospod predsednik, prosim najvdaneje, da bi izrekli žandarju grajo. Neprestano me na skrivaj kliče...."

"Žandar, vaše vedenje bom uporabil kot predmet za ovadbo na vaše predstoječe poveljstvo. Kaj —?? ....Molčite. Razumete? — Gospod doktor, prosim, nadaljujte."

"Že prvi pogled me je bolje poučil. Obtoženec ni abnormalen ....Gospod predsednik...."

"Žandar, vi se drznete....? Še besedico in vas dam odvesti!"

"....Apatično vedenje, ki ga lahko opazite danes na obtožencu, je tedaj kazal še bolj vsiljivo. Nepremično — in s široko odprtimi očmi — tako je ležal na prični in je poskušal, ne da bi odgovarjal na moja vprašanja, igrati nekakšen omrtvični krč — seveda — sit venia verbo — na skoraj naiven način, ki bi ne mogel strokovnjaka in psihiatra prevariti niti za sekundo.—Spoznal sem storilca tudi takoj za divjega moža, za lokavega, za grizenega, ničvrednega simulanta, čigar na videz nesmiselno dejanje ni nič drugega nego začetek brezdanje neumne, brezdanje predrzne simulacije — in to sodbo vzdržujem."

"Gospod doktor, ste končali?"

"Da, gospod predsednik."

"Gospod predsednik," je zaklical žandar, "torej oprostite, da se je zgodila majhna pomota: namreč mož, ki ga je takrat preiskoval gospod doktor in je ležal tako otrplo in ni odgovarjal — ta je bil namreč umorjenec."

Joseph Kovacich:

IZZA DEŽEVNIH DNI

Prvi spomladanski dež. Enakomerno tolčejo deževne kaplje, se združujejo na strehi in povečane drve na zemljo.

Siva megla je. S severa še brije ostra burja. Ljudje čakajo lepših dni, a malo se jih pri nas oglasi v aprilu.

Mlad mož leži na postelji in skozi zaprte trepalnice gleda na razmere, v katerih se nahaja s stoterimi kolegi, ki bi kot on radi prodrli k neki svitli točki, katera bi ublažila bol, strjeno v prsih, kjer leži kot črn biser poln cvetnih trat. A noge so priklenjene k težkim verigam in nočejo od tal, le misli se zaletavajo po ogromni planoti iščoč svetle točke, katera bi ne ugašala.

Utrujen po brezuspešnem pohodu za delom se je mož umaknil nazaj v bližnjo preteklost, katera mu je živo stopila pred oči. Odprl je vrata in stopil v sobico, katera hrani v svoji tišini vse, po čemur je kdaj hrepenel, kar je čislal in izkusil. Kako pazno je odpiral vrata, da ne bi pogasil lučic, katere se v šumu tako kmalu pogase.

Tu na tej mizici je pisal pisma bratom in svoji materi. Z velikim trudom je izbiral besede, katere bi bolj podprle starko v revni koči tam daleč. Rad bi ji bil dal umeti, da ima vsega v izobilju in da se mu dobro godi. Ali ona pa, kakor da ima daljnogled, je vedela, da so njegove besede prazne in da ji piše tako samo zato, da bi jo oveselil. Vedela je, da bije težak boj za obstanek, a noče ji tega priznati. Pregledujočega dejanja, storjenega nasproti nji, ga je zapekla vest.

Tako malo je storil za onemogio ženo. Poredko, vsakih sedem let ji je pisal, dodal pismu kakor se je izrazil, "nekaj za praznike," in ona mu je odgovarjala. Ne pritrguj si od ust, saj se mi godi dobro in ne trpim nobenega pomanjkanja. Spominjam se te in molim za tvojo srečo. Mnogokrat so se mu zdeli njeni odgovori nesmiselni, a sedaj ve, da so imeli velik pomen. Ve, da so bile njene besede vijak, veslajoč skozi valovje burjam nasproti.

In se je spomnil tudi, da vsakokrat, kadar je prišel zastoj in so se mu vse poti zamežile, je našel v njenem odgovoru izhod. Zamahnil je z nogo, se dvignil iz postelje, poiskal bel list in pero in je pisal pismo. Ni iskal besed. Pisal je vprek, samo da se ji oglasi. Naglo je zapečatil pismo in odhitel proti mestu, kjer je upal kupiti znamko zanj. Stopil je v prvo trgovino in zahteval znamko.

"Nimamo onih znamk," so odmajali z glavo. Vstopil je v drugo trgovino in mladenka, stoječa visoko nad mizo, mu je odvrnila: "Nimamo znamke, katere želite."

Gledaje ji v oči, ga je prešinila misel, da stoji pred mladenko vzvišeno nad vsemi, kar jih je kdaj poznal. Kljub temu ni izpremenil poteze na licu, le v pogledu ji je dal čutiti njen vtis.

"Čemu pa ne kupite ene znamke več kot je treba?" je rekla duhovito.

"Dober nasvet," je izrazil mož glasno in se obenem nasmehnil njeni genialnosti, preprosti oviri, ki nam večkrat zabranijo, da ne moremo dalje. Zdaj je izvedel, kako mu je iti preko ovir. Te malenkosti se je spomnil v tem sivem deževnem vremenu, ko je iz brezdelja zaman iskal izhod. In je zopet v sebi začutil po šumu in hrumu zasutega kralja, kateri zmaguje vse zapreke.

Pogojno

Ona: "Vidiš Jožа, namesto, da me vedno zmerjaš, bi me moral v nebo povzdigovati"....

On: "Saj bi te, če bi gori ostala."

GRADITE ZA PROSPERITETO

Kampanja, ki jo vodi Chicago Rapid Transit Company — The "L," The North Shore Line, South Shore Line and Chicago, Aurora and Elgin Railroad, za graditev za bodočnost, je upanje, da bo prinesla uspeh in delo mnogim ljudem, ki so brez dela.

Železnica nima ničesar od tega. Ona ne prodaja ničesar. Temveč vrši to le v korist brezposelnim delavcem kot dobrim državljanom.

Ravno sedaj je nad 75,000 od 110,000 mizarjev, zidarjev, plumberjev, kamnosekov in tako dalje v tem mestu brez dela in to je že precej časa. Je zelo slabo znamenje, ker kadar so oni brez dela, delavci na skladiščih lesa, arhitekti in drugi delavci in uradniki v uradih gradbenih družb, v tovarnah, kjer se izdeluje potrebni materijal za gradbe, in celo prodajalci zemljišč in vsi enaki so tudi brez dela. Električne železnice družba skuša prepričati ljudi te okolice, da ni bilo še nikoli boljšega časa za gradnjo, kot je sedaj, ko je vse nekoliko cenejše, materijal in delavne moči, ko pa bodo mogoče v bližnji bodočnosti. Recimo, da se izvrše le popravljalna dela, že to veliko pomaga pri uposlitvi delavstva in z denarjem, ki ga bodo prejeli za svoje delo, bo tudi pomagano v trgovini, v groceriji, mesnici in pekariji, kakor tudi v prodajalni obleke, plačevanju zdravnikev in drugih enakih vsakdanjih trgovskih potrebščin.

Vsak meščan in vsaka organizacija bi se morali zanimati za to akcijo, električne železnice in ljudske naprave so pričele precej s takimi deli, kar bo skupno veliko odpomoglo na znižanju brezposelnosti in prineslo vsaj nekaj denarnega zaslužka med ljudstvo. Ako se mesto zavzame s splošno graditvijo bo hitro prosperiteta tukaj.—(Adv.)

Ali ste naročeni na dnevnik 'Prosveto'? Podpirajte svoj list!

FARME NA PRODAJ

Na prodaj imam dobre farme v slovenski koloniji, dobro podnebje in dobra voda, rodovitna črna zemlja, nič kamenja. Tu so mlekarne in sirarne. Ugodna prilika, se lahko proda vse kar se pridela. Z malo vsoto lahko začnete in si ustvarite samostojno dobro bodočnost in zadovoljno življenje. Takoj plačate le malo vsoto, ostalo pa plačujete potem na lahke odplačilne obroke. Za ceno in druge informacije pišite v slovenskem jeziku na naslov: John Rogowski, Sheldon, Wis.—(Adv.)

Agitirajte za "Prosveto"!

Naročnina za list Prosveta

Za Združ. države in Kanado	$6.00
1 tednik in	4.80
2 tednika in	3.60
3 tedniki in	2.40
Za Cicero in Chicago je	$7.50
1 tednik in	6.30
2 tednika in	5.10
3 tedniki in	3.90
Tednik sam stane	$1.20
Tednik v Evropo stane	1.70
Poštnina za tednik v Evropo	.50
Mladinski List stane	$1.20
Ml. List v Evropo stane	1.50

Cena oglasom po dogovoru.
Filip Godina, upravnik.

Pridružite se našima
Dvema Velikima
Izletoma v Ljubljano
na slavnem ekspresnem parniku
"PARIS"
Last Francoske Črte
23. maja in 30. junija 1930
NAJKRAJŠA IN NAJBOLJ PRIPRAVNA POT ZA SLOVENCE

Parnik "PARIS" je dobro znan vsem Slovencem ter zajamči potnikom vso udobnost in zadovoljstvo. Moderne privatne kabine za vse potnike. Slavna francoska kuhinja in pijača.
Za nadaljne podrobnosti glede teh izletov vprašajte pri

French Line

213 North Michigan Avenue Chicago, Illinois
ali pri sledečih zastopnikih
SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
MIDTOWN BANK OF NEW YORK. (Prej: Zakrajsek & Cesark), 630 Ninth Avenue, New York.
JOHN MIHELICH AGENCY, 6419 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
MIHALJEVIC BROS CO., 6201 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.
JOSEPH SVETE, 1728 East 28th Street, Lorain, Ohio.
ZAJAMČITE SI PROSTORE SEDAJ!

POSTAVITE SI V DOBRE ČASE

Največ dobička ima oni, ki gradi sedaj

Danes je dober trg za graditelje stanovanjskih hiš

Vprašajte domače kontraktorje in trgovce z gradbenim materialom in izrabite sedanjo priliko

NORTH SHORE LINE
Chicago North Shore and Milwaukee Railroad

CHICAGO AURORA AND ELGIN RAILROAD
Chicago Aurora and Elgin Railroad—The Sunset Lines

SOUTH SHORE LINE
Chicago South Shore and South Bend Railroad